

Rechtbank Den Haag

vrijdag 2 februari 2007

nr.

Staat/Sdu Uitgevers B.V.

Pleitnota mr. E.J. Daalder

1 Inleidende opmerkingen

De Sdu vordert van de voorzieningenrechter een bevel aan de Staat om aan de AIVD opdracht te geven een in haar opdracht vervaardigde stemmachine (New-Vote versie 5.0 met software versie 5.2.2) te onderzoeken en over de resultaten van het onderzoek de minister van Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (hierna: de minister) en de Sdu te informeren. Het door de AIVD te verrichten onderzoek strekt er kennelijk toe een oordeel te verkrijgen over het stralingsgedrag van de te testen machine. Met dat oordeel in de hand hoopt de Sdu de minister ertoe te bewegen ermee in te stemmen dat machines die overeenkomen met het betreffende type worden gebruikt bij de verkiezingen van Provinciale Staten op 7 maart 2007.

De minister is tot het geven van een dergelijke opdracht niet bereid. De minister is, vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de goede gang van zaken bij de verkiezingen, tot het oordeel gekomen dat de schorsing van de Sdu stemmachines bij de komende verkiezingen gehandhaafd blijft, omdat niet, althans onvoldoende, is verzekerd dat derden kennis kunnen nemen van het stemgedrag van kiesgerechtigden. Dat laatste wordt, gelet op het onbetwiste uitgangspunt dat verkiezingen eerlijk en geheim dienen te verlopen, door de minister onaanvaardbaar geacht.

De Staat is dan ook van mening dat de vorderingen van de Sdu moeten worden afgewezen. Het standpunt van de Staat kan als volgt worden toegelicht.

2 Juridisch kader

In een aantal internationale verdragen is het recht van een ieder op vrije en geheime verkiezingen vastgelegd.

Zie onder meer artikel 21 lid 3 Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, artikel 25 lid 2 IVBPR en artikel 3 Eerste Protocol bij het EVRM dat luidt als volgt:

“Iedere Hoge Verdragsluitende Partijen verbinden zich om met redelijke tussenpozen vrije, geheime verkiezingen te houden onder voorwaarden die de vrije meningsuiting van het volk bij het kiezen van de wetgevende macht waarborgen.”

Paragraaf 7 van de Kieswet regelt “het stemmen anders dan door middel van stembiljetten”. Uit artikel J32 Kieswet volgt dat de gemeenteraad of -krachtens diens machtiging – het college van B en W beslist of op andere wijze dan door middel van stembiljetten wordt gestemd.

Artikel J33 Kieswet bepaalt het volgende:

“1. Het stemmen anders dan door middel van stembiljetten vindt alleen plaats, indien daarbij overeenkomstig bij algemene maatregel van bestuur gestelde nadere regels en door Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties goedgekeurde techniek wordt gebezigd.
2. Aan een techniek als voren bedoeld wordt alleen dan goedkeuring verleend, indien deze tenminste aan de volgende eisen voldoet:
a. Het geheime karakter van de stemming moet zijn gewaarborgd.
(...).”

Het op artikel J34 Kieswet gebaseerde Kiesbesluit bepaalt in artikel J14 onder meer het volgende:

“1. Een elektronische stemmachine mag slechts bij de verkiezing worden gebruikt, indien zij zonder enige afwijking behoort tot één door Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties goedgekeurd merk en type.
2. De goedkeuring wordt verleend indien de stemmachine voldoet aan de eisen die gesteld worden in artikel J33, tweede lid van de Kieswet, artikel J14b en de ministeriële regeling, bedoeld in het vierde lid, en is voorzien van een deugdelijke gebruiksaanwijzing voor de kiezer.
3. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is bevoegd een verleende goedkeuring in te trekken.”

De in artikel J14 vierde lid bedoelde ministeriële regeling is de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 (Staatscourant 2001, 246; hierna: de Regeling).

Artikel 7 lid 1 bepaalt het volgende:

“1. De Minister kan een verleende goedkeuring van een prototype van een stemmachine of van een stemmachine voor het gebruik bij verkiezingen intrekken, indien:
a. het gebruik van de stemmachine tot bezwaren aanleiding geeft waardoor de goede gang van zaken bij de verkiezingen in gevaar wordt gebracht.
(...)”

Uit deze – korte – beschrijving van het wettelijk stelsel volgt dat

1. de minister zorg dient te dragen voor het goede verloop van verkiezingen en meer in het bijzonder al het nodige moet doen om eerlijke en geheime verkiezingen te waarborgen;
2. de inzet van ieder type van stemmachine de goedkeuring van de minister behoeft;
3. dat daarbij het uitgangspunt dat verkiezingen eerlijk en geheim moeten verlopen leidend is; zodat
4. als eerlijke en geheime verkiezingen niet kunnen worden gegarandeerd een verleende goedkeuring moet worden geschorst of ingetrokken.

3 Het gebruik van Sdu-machines bij de Tweede Kamer verkiezingen op 22 november 2006

Bij verkiezingen in Nederland zijn de laatste jaren de stemmachines van twee fabrikanten gebruikt: Nedap en de Sdu. De huidige generatie Sdu-machines is voor het eerst gebruikt bij de gemeenteraadsverkiezingen van 7 maart 2006. De stemmachines van de Sdu verschillen van die van Nedap onder meer in die zin dat waar de Nedap-machines gebruik maken van knoppen op de machine, de Sdu-machines zijn voorzien van een zogenaamd touch screen. Bij gebruik van een Nedap-stemmachine verschijnt, na het drukken op de knop, de naam van de kandidaat op een (klein) display, waarna opnieuw op een knop moet worden gedrukt om de stem te kunnen uitbrengen. Bij de stemmachines van de Sdu vinden deze handelingen alle op het scherm plaats. Dat heeft alleen al gevolgen voor de straling van de beide machines.

Bij de aanloop van de Tweede Kamer-verkiezingen is gebleken dat zowel de Nedap-machines als de machines van de Sdu een zodanige straling afgeven dat derden in staat zouden kunnen zijn om kennis te nemen van het stemgedrag van individuele kiesgerechtigden. In het populaire spraakgebruik: er bestond een risico van “afluisteren”. Tussen beide machines bestond wel een belangrijk verschil: bij de Nedap-machines kon worden afgeleid op welke lijst een stem was uitgebracht en in een enkel geval op welke kandidaat, terwijl de Sdu-machines, onder meer als gevolg van het gebruik van het touchscreen, aan derden de mogelijkheid bieden de straling

op te vangen op een beeldscherm en zo de handelingen van de kiezer op het scherm rechtstreeks te volgen.

De minister heeft vervolgens de AIVD de opdracht gegeven de verschillende typen te testen. Uit het onderzoek van de AIVD kwam naar voren dat het afluisteren van drie van de vier Nedap-machines relatief beperkt mogelijk was en door eenvoudige voorzieningen kon worden teruggebracht tot een aanvaardbaar niveau (geen mogelijkheden opvang straling buiten een bereik van 5 meter van de machine). Bij de Sdu-machine lag dat anders: Sdu-machines konden tot op enkele tientallen meters met eenvoudige apparatuur worden afgeluisterd.

De minister heeft in een brief aan de Tweede Kamer van 8 november 2006 (kamerstukken II, 2006-2007, 30 800 nr. 13) vijf meter als een aanvaardbaar restrisico aangeduid.

Nadat de Sdu had aangegeven, anders dan Nedap, voor deze problematiek geen technische oplossing te hebben, die op korte termijn kon worden gerealiseerd, heeft de minister op 31 oktober 2006 besloten dat er aan het gebruik van de Sdu-machines uit een oogpunt van eerlijke en geheime verkiezingen te grote risico's kleefden. De minister heeft daarop, met toepassing van artikel 7 lid 1 onder a van de Regeling, de goedkeuring voor gebruik bij verkiezingen en de prototypegoedkeuring van de New-Vote-machine geschorst. De Sdu heeft tegen dit besluit een bezwaarschrift ingediend en eerst onlangs (19 januari 2007) de gronden waarop dat bezwaarschrift rust aangevuld. Dat impliceert, gelet op de uitspraak van de Hoge Raad van 7 april 1995, NJ 1997, 166, dat van de rechtmatigheid van het besluit van de minister tot schorsing van de typegoedkeuring moet worden uitgegaan.

Vgl.:

Voorzieningenrechter Den Haag 25 juli 2006, LJN: AY4914.

De beslissing van de minister om de goedkeuring voor de New-Vote-machine te schorsen heeft ertoe geleid dat in de gemeenten, waarin het voornemen bestond om met de Sdu-machines te stemmen alsnog met gebruik van papieren stembiljetten moest worden gestemd. Dat heeft geleid tot een omvangrijke en kostbare operatie waaraan met man en macht is gewerkt om de verkiezingen op 22 november 2006 in die gemeenten goed te laten verlopen. Dat is ook gelukt; duidelijk was evenwel dat voorkomen moest worden dat de betreffende gemeenten opnieuw gedurende langere tijd in onduidelijkheid zouden verkeren over de vraag of de Sdu-machines mochten worden gebruikt bij de provinciale statenverkiezingen.

4 Gebruik Sdu-machines bij Provinciale Statenverkiezingen

Gelet op de bevindingen van de AIVD – de Sdu-machines kunnen op een afstand van tientallen meters worden afgeluisterd – lag het niet direct voor de hand dat de minister snel tot opheffing van de schorsing zou komen. Daarbij was mede van belang dat de minister, na overleg met de Tweede Kamer, heeft besloten tot de instelling van een commissie onder leiding van mr. F. Korthals Altes, die is gevraagd om een alomvattend advies uit te brengen over de inrichting van het verkiezingsproces en de eventuele plaats daarin van stemmachines. De Commissie Korthals Altes zal naar alle waarschijnlijkheid in het najaar met voorstellen komen; nu is evenwel al duidelijk dat aan stemmachines in de toekomst – de eerstvolgende verkiezingen zijn in 2009 – substantieel andere eisen zullen worden gesteld.

Ondanks dat alles heeft de minister de Sdu de gelegenheid willen bieden om de New-Vote-machine zo aan te passen dat de machine bij de verkiezingen op 7 maart 2007 zou kunnen worden gebruikt. Uitgangspunt daarbij was en is vanzelfsprekend dat voldoende moet worden verzekerd dat de alsdan te gebruiken stemmachines niet kunnen worden afgeluisterd. Daarbij is, zoals de minister eerder aan de Tweede Kamer heeft meegedeeld, de norm dat de machine niet binnen een straal van 5 meter om de machine kan worden afgeluisterd tot uitgangspunt genomen.

Terzijde. De Sdu stelt dat het hier niet zou gaan om een wettelijke norm. Dat is zoverre juist, dat deze norm niet is opgenomen in de Regeling. Tegelijkertijd is duidelijk dat waar uit internationale verdragen en de wet volgt dat stemmachines de geheimhouding van het stemgedrag van kiezers moeten verzekeren, de minister terzake enigerlei normering moet stellen. De norm van 5 meter is in dat verband volstrekt redelijk.

De AIVD beoordeelt de stralingseis aan de hand van geavanceerde apparatuur. Deze apparatuur is zodanig ingesteld dat de metingen corresponderen met de middelen van een competente amateur die werkt volgens gepubliceerde aanvallen en met relatief goedkope commerciële apparatuur, met eventueel zelfgebouwde componenten. Daarnaast zijn er ook geen maatregelen genomen om ontvangen signalen op te schonen, te versterken of na te bewerken. Het gebruik van de term “zeer geavanceerd” in de dagvaarding is daarom overdreven.

In het aan de voorzieningenrechter toegezonden rapport van de AIVD van 30 januari 2007 wordt verslag gedaan van de door de AIVD op de door de Sdu aangeleverde machines uitgevoerde testen.

Door de Sdu zijn in december 2006 in totaal 12 nieuwe stemmachines aan de AIVD aangeboden, waarvan er uiteindelijk vijf zijn gebruikt. Het betrof drie hoofdtypes: een type waarvan alleen de software was aangepast, een type met hardware aanpassingen

en dezelfde software (Imtech) en een type, waarvan zowel de software als hardware was aangepast (OSPL).

Van de OSPL-machine werden twee verschillende types aangeleverd. Onderzoek van de AIVD leidde tot de conclusie dat van deze vijf machines er (slechts) één aan de eisen voldeed. Dat was OSPL type 2. Die machine had een straling van minder dan 5 meter en was alleen met geavanceerde middelen af te luisteren.

De Sdu spreekt van een versie "met folie". Het aanbrengen van folie is slechts één van de aanpassingen geweest. Daarnaast zijn er kabels in de machine verlegd, is de aarding van de componenten verbeterd en/of aangebracht en is de software aangepast.

De testresultaten kunnen als volgt worden samengevat.

Type	geleverd	scherm reproductie	fingerprinting	audio aanval
Software	18 december	40 meter	40 meter	20 meter
Imtech type 1	18 december	3 meter	10 meter	20 meter
Imtech type 2	18 december	-	5 meter	5-10 meter
OSPL type 1	19 december	<2 meter	40 meter	20 meter
OSPL type 2	21 december	<2 meter	<1 meter	1 meter

De minister heeft in de door de AIVD uitgevoerde test aanleiding gezien om de gemeenten, die met de Sdu-machine zouden willen stemmen, te berichten dat het stralingsprobleem (mogelijk) was opgelost. De minister heeft daarbij aangegeven dat de nieuwe machine de reguliere keuringsprocedure bij TNO dient te doorlopen. Na uitkomst van de keuring van TNO zou, zo heeft de minister aangegeven, een beslissing over de opheffing van de schorsing van de goedkeuring worden genomen. Bij die beslissing zou, zo is aan de gemeente aangegeven, ook worden betrokken of de Sdu de machines tijdig voor de verkiezingen van 7 maart 2007 zou kunnen hebben aangepast.

Verschillende gemeenten hebben al in december 2006, om de situatie van de verkiezingen van de Tweede Kamer te voorkomen, bij het ministerie op snelle duidelijkheid aangedrongen. Amsterdam heeft besloten om niet langer te wachten en heeft er voor gekozen met papieren stembiljetten te stemmen. Het ministerie heeft zich ingezet om andere grote gemeenten (Tilburg, Eindhoven) er van te weerhouden eenzelfde stap te doen. Dat alles in afwachting van het verloop van de keuringsprocedure.

Een volgende stap van de Sdu zorgde voor een nieuwe complicatie. De machine, die de test van december 2006 had doorstaan, was voorzien van programmatuur die er voor zorgde dat op het scherm partijen en kandidaten in de kleuren rood en groen werden weergegeven. In het overleg met het ministerie heeft de Sdu vervolgens aangegeven dat zij voornemens was om de kleuren in het scherm te veranderen. Het ministerie heeft aangegeven dat iedere wijziging van de machine invloed heeft op de straling en dat wanneer de Sdu die wijzigingen zou doen aanbrengen, een nieuwe test door de AIVD noodzakelijk zou zijn.

De Sdu heeft ten opzichte van de OSPL type 2, die de test van de AIVD had doorstaan, de wijzigingen – in de dagvaarding onder 18 ten onrechte aangeduid als een “cosmetische” – in de software aangebracht. Sdu heeft de minister hiervan in kennis gesteld. Zij gaf daarbij – zoals in de dagvaarding onder 22 ook wordt erkend – aan, dat OSPL de straling had gemeten en had vastgesteld dat er geen sprake was van een te grote straling. Door het ministerie is aangegeven dat de gewijzigde machine opnieuw door de AIVD zou moeten worden getest.

In de periode 12 tot en met 16 januari 2007 zijn door de Sdu vervolgens vier machines met hetzelfde versienummer aan de AIVD voor een test aangeleverd. De eerste twee machines (OSPL typen 3 en 4) bleken niet op een juiste wijze te zijn dichtgemaakt, waardoor bepaalde stralingsremmende maatregelen niet meer bleken te werken. Dat wekte al verbazing, omdat er vanuit werd gegaan, dat het stralingsprobleem was opgelost; het tegendeel bleek het geval: er was sprake van een zeer grote straling. Het testen van die machines is halverwege de test gestaakt.

Op 15 januari 2007 is een derde machine getest (type 5). Bij die machine bleken de waarden weer (ruim) te worden overschreden. Dat bleek het gevolg van het feit dat een kapje in de machine niet goed was dichtgemaakt, waardoor de aarding tekort schoot.

Het feit dat inmiddels door de Sdu drie machines aan de AIVD waren aangeleverd die weliswaar van hetzelfde type waren als het type waarvan de AIVD in december 2006 had vastgesteld dat aan de stralingseis werd voldaan, maar die vervolgens toch niet aan de eis bleken te voldoen, heeft op het ministerie grote zorgen teweeg gebracht. Daardoor ontstond in ieder geval het beeld dat de Sdu technisch gezien niet in staat was om de AIVD te voorzien van exemplaren van stemmachines, waarbij het stralingsprobleem was opgelost, zelfs niet in de vorm van een type dat voor een test aan de AIVD werden aangeboden. De indruk ontstond dat de Sdu het technische proces van haar onderaannemers niet in de hand had. Mede daarom is op 16 januari 2007 tussen vertegenwoordigers van het ministerie en de Sdu overleg gepleegd en is door het ministerie gevraagd naar een verklaring voor deze gang van zaken. Die verklaring kon door de vertegenwoordiger van de Sdu tijdens dit gesprek niet worden gegeven. Wel gaf hij aan dat inmiddels een nieuwe – de vierde – machine aan de AIVD

was aangeboden (type 6). Van deze machine stond, zo werd van de zijde van de Sdu aangegeven, uit onderzoek door OSPL vast dat deze geen ontoelaatbare straling zou geven. Aangegeven werd dat de nieuwe machine, die die ochtend aan de AIVD was voorgelegd, wel zou worden goedgekeurd. Namens de Sdu werd erkend dat in geval ook deze machine de test niet zou doorstaan, een andere situatie zou ontstaan.

Anders dan in de dagvaarding onder 24 wordt gesteld was dus ten tijde van het overleg op 16 januari 2007 de uitslag van de test van de vierde machine (type 6) niet bekend

Die situatie is daadwerkelijk ingetreden: ook de op 16 januari 2007 geteste machine bleek niet aan de stralingseisen te voldoen. De "cosmetische" wijziging in de programmatuur had een zodanige invloed op het stralingsgedrag van de machine, dat de norm nog steeds *ruim* – en niet "iets meer" zoals ten onrechte in de dagvaarding onder 23 is gesteld - (10 in plaats van 5 meter) werd overschreden. Samengevat waren de testresultaten van de machines die in januari 2007 werden aangeboden de volgende:

Type	geleverd	scherm reproductie	fingerprinting	audio aanval
OSPL type 3	12 januari	20 meter	-	-
OSPL type 4	12 januari	15 meter	-	-
OSPL type 5	15 januari	12 meter	30 meter	10 meter
OSPL type 6	16 januari	5 meter	10 meter	10 meter

Mede daarom kon de minister niet anders dan vaststellen dat er onvoldoende zekerheid bestond dat de Sdu erin zou slagen om alle door haar bij de verkiezingen in te zetten machines (circa 750) aan de stralingseisen zullen voldoen. De Sdu was er immers niet eens in geslaagd om één machine te laten testen, die aan de stralingseis voldeed.

Een en ander is voor de minister aanleiding geweest om de Tweede Kamer en de gemeenten in kennis te stellen van zijn beslissing de schorsing van de goedkeuring voor de New-Vote-machines niet op te heffen.

De Sdu heeft niettemin op 19 januari 2006 gevraagd om mee te werken aan de test van (weer) een nieuwe machine (type 10). De minister heeft dat geweigerd, omdat de beslissing om voor de Provinciale Staten verkiezingen de schorsing van de Sdu-machines niet op te heffen, vaststaat en zelfs een positieve test van een Sdu-machine niet zal (kunnen) leiden tot opheffing van de schorsing.

5 Bespreking van de vordering

De Sdu stelt dat de Staat in strijd met de gemaakte afspraken zou handelen. Dat is onjuist. Nadat op 27 december 2006 was vastgesteld dat een van de machines de test van de AIVD had doorstaan, is van de zijde van het ministerie aangegeven dat de minister zou overwegen om de schorsing op te heffen wanneer

- (1) het keuringstraject van door TNO snel zou kunnen worden afgerond
- (2) de Sdu voor 5 januari 2007 een planning beschikbaar zou hebben waaruit zou blijken dat voor 1 februari alle stemmachines (op dat moment nog 1250) zouden kunnen zijn aangepast overeenkomstig OSPL type 2

In een overleg op 5 januari 2007 heeft de Sdu aangegeven dat TNO snel zou kunnen keuren en aangegeven dat OSPL in de eerste week van februari klaar zou kunnen zijn met de aanpassing van de machines. Daarnaast heeft de Sdu aangegeven voornemens te zijn om het scherm aan te passen. Van de zijde van het ministerie is aangegeven dat dit de eigen keuze van de Sdu is, dat in dat geval door het ministerie opnieuw naar de gevolgen voor de straling zou worden gekeken en dat het tijdspad van het keuringstraject daardoor niet zou mogen worden vertraagd.

De met de Sdu gemaakte afspraak hield dus niet in dat de Sdu tot 1 februari 2007 de tijd zou hebben om de machines zodanig aan te passen dat deze bij de keuring zouden voldoen aan de eisen van de Regeling en een test van de AIVD te doorstaan. De afspraken zijn gemaakt op basis van het enige type dat tot dusverre de test heeft doorstaan (OSPL type 2). De afspraken hielden zeker niet in dat Sdu maar steeds gewijzigde machines aan de AIVD zou mogen aanbieden. Van een handelen in strijd met gemaakte afspraken is dus geenszins sprake.

Daar komt het volgende bij. Van een onderneming die stemmachines voor verkiezingen aan gemeenten ter beschikbaar stelt mag een grote mate aan zorgvuldigheid worden verwacht. Dat brengt ook mee dat die onderneming een volledige beheersing over zijn technisch proces heeft of, wanneer van onderaannemers wordt gebruik gemaakt, in kan staan voor de technische kwaliteit van die onderaannemers. Vastgesteld moet worden dat nadat eerst in december van de vijf machines één type door de test kwam, de Sdu vervolgens in dat type weer wijzigingen heeft laten aanbrengen, zodanig dat – in weerwil van eigen onderzoek – tot vier keer toe de stralingsnorm (soms zeer vergaand tot 40 meter toe) is overschreden. Het gaat dan nog slechts om het kunnen aanleveren van één machine, die wordt getest. Maar de verkiezingen veronderstellen dat alle te gebruiken machines vervolgens tijdig dienovereenkomstig worden aangepast.

Gelet op de gehele gang van zaken bestaat er volstrekt onvoldoende vertrouwen in dat de Sdu in staat zal blijken te zijn om alle 750 (zonder de 500 machines van

Amsterdam) machines zodanig te wijzigen dat deze aan de stralingseis zullen voldoen. De minister zal, gelet op de hiervoor geschetste gang van zaken, dan ook niet tot opheffing van de schorsing overgaan en *kan* dat – willen er voldoende waarborgen voor eerlijke en geheime verkiezingen mogelijk zijn – ook niet doen. Dat is niet in strijd met gemaakte afspraken of gewekte verwachtingen en als dat al anders zou zijn is er ten opzichte van de situatie eind december sprake van zodanig ingrijpend gewijzigde omstandigheden die zozeer twijfels oproepen over het technisch vermogen van de Sdu alle machines zowel tijdig als voldoende te hebben aangepast, dat de minister in ieder geval niet aan die afspraken c.q. gewekte verwachtingen mag worden gehouden.

Dit standpunt is ook niet anderszins onzorgvuldig of onrechtmatig. Het belang dat de Sdu de gelegenheid krijgt om – gesteld dat de volgende aan de AIVD aangeboden machine de test wel zou doorstaan – de minister te bewegen om de schorsing alsnog op te heffen, weegt bepaald minder zwaar dan het belang dat de minister zich verzekerd kan weten dat ook bij het gebruik van Sdu-machines het belang van eerlijke en geheime verkiezingen is gewaarborgd. Daar komt dan nog eens bij dat alle betrokken gemeenten er inmiddels van uitgaan, dat geen gebruik zal kunnen worden gemaakt van de Sdu-machines en de voorbereidingen voor het gebruik van het “rode potlood” in volle gang zijn. Een situatie waarin toch weer de indruk zou kunnen ontstaan dat de Sdu-machines mogelijk toch kunnen worden gebruikt – iets wat de Sdu niet zal nalaten aan de gemeenten te laten weten – leidt tot onduidelijkheden en onzekerheden, die alleen al de goede gang van zaken bij de verkiezingen verstoren.

6 Slotopmerkingen

In het petitum wordt gesproken over de New Vote versie 5.0 met software versie 5.2.2, die door de AIVD zou moeten worden beoordeeld. Alle door de AIVD in december 2006 en januari 2007 geteste versies betreffen versie 5.2, met software versies 5.2.0.141 (december) respectievelijk 5.2.0.146 (januari). De 5.2-versie is nieuwer dan de 5.0-versie, zodat op voorhand moet worden aangenomen dat een 5.0 versie nooit de test zal kunnen doorstaan.

Zou het petitum zien op een (nieuwe) versie 5.2, dan vormt dat opnieuw een voorbeeld van het gebrek aan precisie van de Sdu.

De Staat verzoekt u de vorderingen van de Sdu af te wijzen en de SDU – uitvoerbaar bij voorraad – in de kosten van het geding te veroordelen.